

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autor: Jana Kakaščíková

Datum: prosinec 2013

Ročník: tercie

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda-zeměpis

Tematický okruh: Nejvýznamnější státy světa

TÉMA: Ukrajina

Klíčová slova: Karpaty, Černé moře, Krym, Charkov, Oděsa, rudy, uhlí, konflikty

Anotace: Prezentace s použitím interaktivní tabule seznamuje s informacemi o Ukrajině, jejím přírodním prostředí, hospodářství, životě lidí a společenských problémech ve vztahu k Rusku a motivuje k samostatné práci s mapami v atlase

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5.

UKRAJINA

- ✘ Hlavní město- Kyjev
- ✘ Rozloha- 603 700 km²
- ✘ Počet obyvatel- 45 644 419
- ✘ Hustota zalidnění- 77 ob. / km²
- ✘ Jazyk: ukrajinština, ruština (oficiální pouze v Autonomní republice Krym)
- ✘ Měna- Ukrajinská hřivna

OBYVATELSTVO

- ✘ Národnostní složení- Ukrajinci (78 %), Rusové, Krymští Tataři, Rumuni a Rusíni
- ✘ Náboženství- pravoslavné a řeckokatolické křesťanství
- ✘ Státní zřízení- poloprezidentská republika
- ✘ Vznik- 24. srpna 1991
- ✘ Prezident- Viktor Janukovyč
- ✘ **Co víš o politických změnách na Krymu?**

GEOGRAFIE

- ✘ Ukrajina je s rozlohou 603 700 km² druhým největším státem Evropy (po Rusku).
- ✘ Zpravidla bývá přiřazována k východoevropským státům, avšak její západní regiony jako Halič nebo Zakarpatí náleží kulturně a historicky spíše ke střední Evropě.

POLOHA

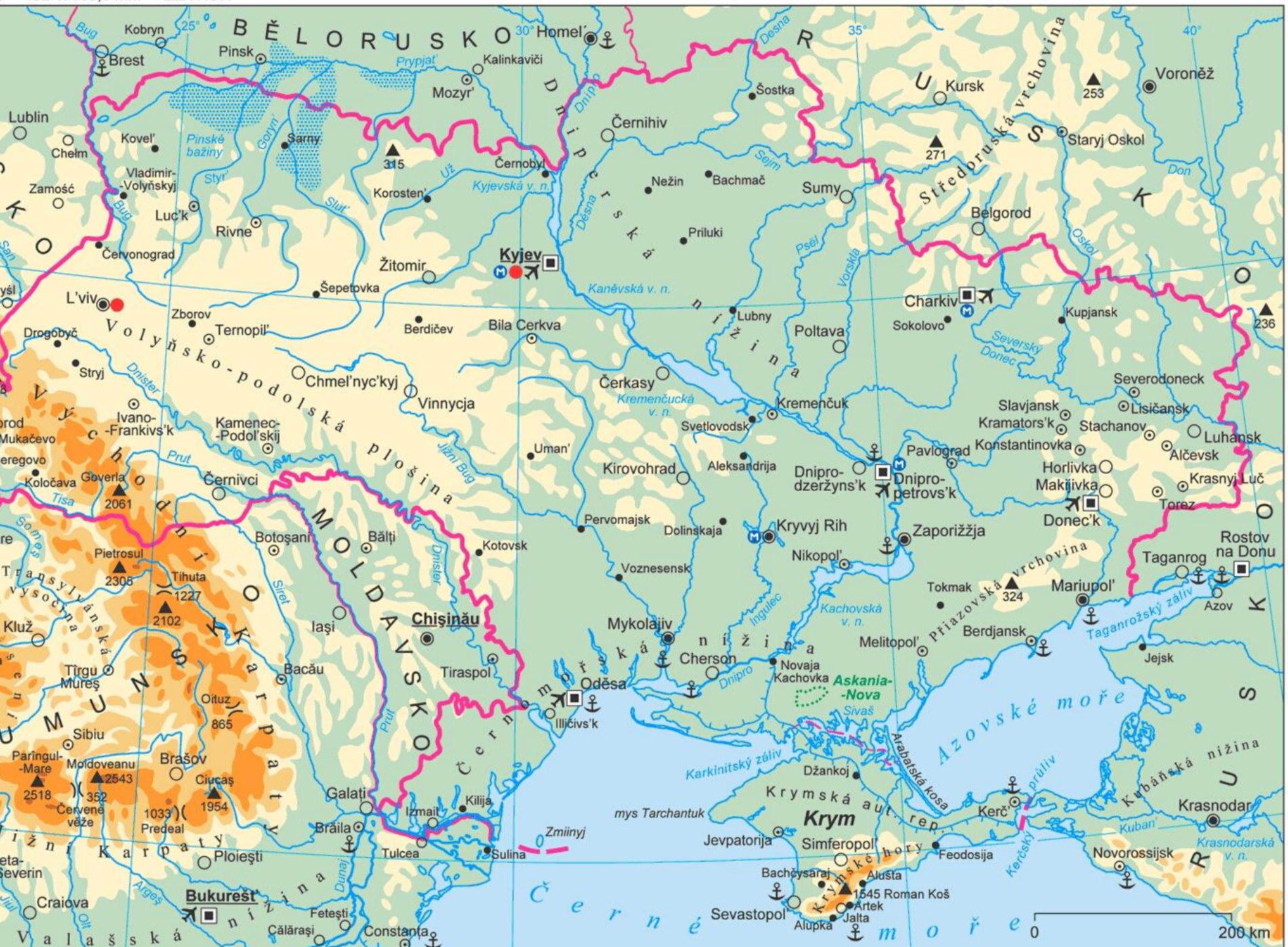
- ✘ Ukrajina je země ležící ve východní Evropě; na východě hraničí s Ruskem, na jihozápadě s Moldavskem, Rumunskem, na západě s Maďarskem, Slovenskem a Polskem, na severu s Běloruskem. Jižní hranice je tvořena Černým a Azovským mořem, které odděluje poloostrov Krym.

- ✘ Střední a východní Ukrajina zaujímá jihozápadní část rozlehlé Východoevropské roviny. Povrch je tvořen především vysočinami a pahorkatinami či náhorními plošinami přerušovanými údolími řek, která jsou typická především pro přítoky Dněstru v Podolí. Na jihu země se rozkládají rovinnaté stepi; druhá větší rovinnatá oblast je tzv. Polesí při hranicích s Běloruskem.

- ✘ Největšími pohořími jsou Karpaty na jihozápadě země (nejvyšším vrchem je **Hoverla, 2061 m**) a **Krymské hory** na jihu Krymského poloostrova, jejichž nejvyšší vrcholky dosahují okolo 1500 m. Poloostrov Krym je se zbytkem pevniny spojen Perekopskou šíjí.

VODSTVO

- ✘ Celková délka říční sítě je okolo 170 000 km. Většina řek patří do úmoří Azovského a Černého moře, jen 4 % území náleží k úmoří Baltského moře.
- ✘ Nejvýznamnější řekou je **Dněpr** (ukrajinsky *Dnipro*), který protíná Ukrajinu ze severu na jih a dělí ji na dvě části, „levobřežní“ a „pravobřežní“. Jeho hlavními přítoky jsou **Pripjať**, **Desna**, Pslo a Inhulec. Východní Ukrajinou protéká **Severní Doněc**, přítok Donu.

- ✘ Další velké řeky jsou Prut, Dněstr a Jižní Buh.
- ✘ Velké řeky jsou využívány jednak pro **lodní dopravu, jednak jako zdroj energie**
- ✘ zejména na Dněpru bylo vybudováno několik velkých přehrad s hydroelektrárnami, z nichž nejznámější je **DněproGES v Záporoží**; největší přehradní nádrž je **Kremenčucká vodní nádrž**.

- ✘ Největší ukrajinská jezera jsou v Budžaku v údolích *Dunaje* (Jalpuh, Kahul).
- ✘ Větší jezera a limany se rozkládají na pobřeží *Černého a Azovského moře*; největší z nich je Dněsterský (360 km²), největší neumělá vodní plocha Ukrajiny.
- ✘ Ve Volyni a Polesí je mnoho **krasových jezer**;
- ✘ v Ukrajinských Karpatech je nejvýznamnější jezero Synevyr.

KLIMA

- ✘ Téměř celá Ukrajina náleží do **mírného klimatického pásu**
- ✘ **převládá kontinentální podnebí**
- ✘ **pouze na úzkém území mezi Krymskými horami a Černým mořem je podnebí subtropické**
- ✘ Průměrná roční teplota se pohybuje mezi +6 °C na severu a +12 °C na jihu země.

- ✘ Průměrné roční **srážky** na většině území činí okolo 600 mm;
- ✘ největší srážkový úhrn vykazují Karpaty (1200 mm),
- ✘ nejsuššími oblastmi jsou stepi Chersonské oblasti a severního Krymu (400 mm ročně).

POLITIKA

- ✘ Ukrajina je republika, zhruba uprostřed mezi prezidentským a parlamentním typem (podobně jako např. Polsko do roku 1997). Prezident je volen přímo, a to na 5 let. Ukrajina má jednokomorový parlament o 450 zastupitelích; ten volí a odvolává premiéra země; premiér musí být oficiálně jmenován prezidentem.

NEROSTNÉ BOHATSTVÍ A PRŮMYSL

- ✘ Ukrajinské nerostné bohatství se stalo jedním z pilířů sovětské ekonomiky. Nejdůležitějším sektorem je **těžba černého uhlí v oblasti Donbasu, ročně** se zde vytěží až 200 milionů tun uhlí a vyrobí se 50 milionů tun **oceli.**

- ✘ Významný je dále zejména **strojírenský, chemický a potravinářský průmysl.**
- ✘ V okolí města Kryvyj Rih jsou bohatá naleziště **železné rudy.**
- ✘ Mezi další nerostné suroviny Ukrajiny patří **magnetické a uranové rudy, titan, chrom, nikl, bauxit, fosfáty, síra, rašelina, ropa, sůl, grafit a mangan.**

ZEMĚDĚLSTVÍ

- ✘ Většina území Ukrajiny disponuje kvalitní a **úrodnou černozemní půdou.**
- ✘ Obděláváno je 57% půdy.
- ✘ Mezi hlavní zemědělské produkty patří: **pšenice, ječmen, cukrová řepa, brambory, kukuřice, slunečnice, maso a mléčné výrobky.**

- ✘ Chová se zde hlavně **skot a prasata**, důležitý je rovněž **rybolov**.
- ✘ V jižních oblastech (zejména na Krymu) je rozšířeno také **vinařství**.
- ✘ Karpaty jsou důležitou zásobárnou **dřeva**.
- ✘ Pro velkou část venkovského obyvatelstva je drobné zemědělství vedlejším zdrojem příjmů.

DOPRAVA

Relativně hustá a kapacitní železniční síť čítá 23 300 km tratí, z nichž necelá polovina je elektrifikována.

- ✘ Hojně využívána je městská hromadná doprava, zejména tři fungující systémy metra. Desítky měst mají provozy tramvajové či trolejbusové dopravy; na Krymu najdeme dokonce nejdelší trolejbusovou trať světa.

- ✘ V mnoha velkých městech fungují mezinárodní letiště, nejvýznamnější je kyjevský Boryspil. Důležité námořní přístavy se nacházejí v **Oděse, Sevastopolu a Kerči**, lodní doprava je provozována také na **Dněpru a Dunaji**.
- ✘ Přes Ukrajinu vedou také **tranzitní ropovody a plynovody** z Ruska do střední a západní Evropy, což ji staví do pozice klíčového hráče ve věci tranzitu ruského plynu.

TURISMUS

- ✘ Přestože Ukrajina téměř nefiguruje v katalozích západoevropských cestovních agentur, je hojně navštěvovanou zemí: ročně ji navštíví přes 16 miliónů osob, převážně občanů Ruské federace.
- ✘ V současné době však stoupá i zájem u turistů z EU a USA, kteří sem přijíždějí spíše na „dobrodružnou“, aktivní dovolenou, zatímco pro Rusy je zejména Krym dlouho zavedenou odpočinkovou destinací, kam v létě jezdí dlouhé vlaky ze všech koutů Ruska.

NÁBOŽENSTVÍ

- ✘ Za věřící se označuje okolo 60 % obyvatel Ukrajiny, přičemž více nábožensky založen je západ země, zatímco v průmyslových oblastech, zejména na Donbasu, má silnou pozici ateismus.
- ✘ Převládajícím náboženstvím je však **pravoslavné křesťanství**.

VZDĚLÁNÍ

- ✘ Zděděným úspěchem sovětské politiky všeobecného přístupu ke vzdělání je téměř **stoprocentní míra gramotnosti** v postsovětských státech; na Ukrajině dodnes činí 99,4 % a je tak jednou z nejvyšších na světě.
- ✘ Znamkování má dvanáct stupňů.

- ✘ Po Rusku, Británii a Francii má Ukrajina **nejvíce absolventů vysokých škol v Evropě.**
- ✘ V zemi funguje několik desítek všeobecných, technických, pedagogických či lékařských univerzit.
- ✘ Nejstarší vysokou školou ve východní Evropě byla Ostrožská akademie.

KULTURA

- ✘ Ukrajinská kultura vyrůstá z křesťanských tradic, především z pravoslaví, ale také z řeckého katolictví.
- ✘ Z dob Kyjevské Rusi má společné kořeny s běloruskou a ruskou kulturou; ruský vliv je v ukrajinské kultuře trvale a silně přítomný. Významný je také přínos někdejší početné židovské menšiny a muslimů zejména na Krymu.

- ✘ V době polské nadvlády na pravobřežní Ukrajině se hojně **prosazovaly polské vlivy**, které jsou patrné např. v ukrajinské slovní zásobě.
- ✘ V 19. století byla ukrajinská kultura a ukrajinština utlačována ze strany **carského Ruska**, jehož zájmem bylo celé území **rusifikovat**.

- ✘ Ani 20. století nepřineslo ukrajinské kultuře příznivé prostředí, neboť rusifikace probíhala i v éře SSSR (do roku 1991).
- ✘ Proto jsou národní otázky stále živé.

✘ Kyjev-chrám sv.Sofie

<http://eurochamp2.com>

✘ Hoverla

PAČAJAVSKÁ LÁVRA

ZDROJE

http://www.obrazky.cz/media/3/8qHlz2EfoIxCTf3h4ZIfBxou6TKx7jv1m_ZW0WyvqVs&width=255

http://www.obrazky.cz/media/4/qRwj_W2QBZ1EY4U3NyrbQ9NgNJJaLp3esrHQHm1nIvHM&width=341

<http://www.cestovatel.cz/images/mapy/ukrajina.gif>

<http://bedekr.zvestov.cz/fotky-Ukrajina/fotka122>

https://www.google.cz/search?q=ukrajina&rlz=1C2SKPH_enCZ395&biw=1024&bih=677&tbm=isch&imgil=BTYeBYU2WeXG4M%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn2.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtbn%253AANd9GcTa_-vbIJoTOjkMoUi3-qAI2qqaJoD42L1hy3i2teEkxMqIEVn3%253B600%253B588%253BxvOvDny17iT6bM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.cez-okno.net%25252Fclanok%25252Fkonspiracie%25252Fukrajina-who-a-geopolitika-paniky-s-praseci-

chripkou&source=iu&usg=__Za8qVm1kuQHPXmBpouXWfJZrRJK%3D&sa=X&ei=EtJMU9DbG5PT4QTrzYCACg&sqi=2&ved=0CEsQ9QEwBw&dur=292#facrc=_&imgdii=_&imgrc=EXLQLyXdg0lmyM%253A%3BBqjV-8OXCaX2M%3Bhttp%253A%252F%252Ffleccos.com%252Fpics%252Fpic%252Fukrajina-_mapa_.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Ffleccos.com%252Findex.php%252Fclanky%252Fukrajina%3B1470%3B1070

http://www.mapa-sveta.info/images/tn_Ukrajina-img.jpg

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/19/Vinnytsia-tram.jpg/190px-Vinnytsia-tram.jpg>

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b0/Valta_view_from_Tsar%27s_Path.JPG/800px-Valta_view_from_Tsar%27s_Path.JPG

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/65/Pochaev-wall.jpg/190px-Pochaev-wall.jpg>